

Social Work & Education

©SW&E. 2025

УДК 364-787.2-058.51(1-87)

DOI: 10.25128/2520-6230.25.3.13

Олена ЛИТОВЧЕНКО,
доктор педагогічних наук, старший
науковий співробітник, завідувач
Відділу позашкільної освіти,
Інститут проблем Виховання
Національної академії педагогічних
наук України, Україна;
elenalitovchenko@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8696-9610>

Статус статті:

Отримано: вересень 09, 2025

1-ше рецензування: вересень 25, 2025

Прийнято: вересень 30, 2025

Литовченко, О. (2025). Дисципліна «Методологія наукових досліджень» для майбутніх фахівців соціальної сфери у контексті розроблення нових стандартів вищої освіти та соціальних змін. *Social Work and Education*, Vol. 12, No. 3 pp. 455-463. DOI: 10.25128/2520-6230.25.3.13

ДИСЦИПЛІНА «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ У КОНТЕКСТІ РОЗРОБЛЕННЯ НОВИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Анотація. Матеріали статті презентують результати дослідження питання оновлення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для майбутніх фахівців соціальної сфери у контексті розроблення нових стандартів вищої освіти та з урахуванням актуальних проблем в українській соціальній роботі, які потребують вивчення.

Методологія дослідження включала аналіз нормативних документів, дотичних до проблеми дослідження; аналіз публікацій українських фахівців, присвячених актуальним змінам у соціальній роботі в Україні в умовах війни, а також новаціям наукових досліджень у соціальній сфері; узагальнення здобутих результатів. У статті подано аналіз нормативних змін у контексті проблеми. Зокрема акцентовано, що в українській системі освіти триває процес розроблення нових стандартів вищої освіти, передумовами якого є нова редакція Переліку галузей знань та спеціальностей, переліку «регульованих» спеціальностей; зміни до статті 10 «Стандарти вищої освіти» ЗУ «Про вищу освіту» та інші. Наразі в Україні розробляються нові стандарти вищої освіти для підготовки фахівців соціальної сфери за оновленим переліком спеціальностей, зокрема спеціальність *I 10 Соціальна робота та консультування* та спеціальність *I 11 Дитячі та молодіжні служби* (галузь Охорона здоров'я та соціальне забезпечення).

Дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» належить до обов'язкових компонентів освітньої програми на другому (магістерському) рівні вищої освіти; її організація і зміст має враховувати: нормативні вимоги; актуальні зміни у науковій сфері, методології досліджень; новації у відповідній галузі знань та актуальні проблеми практики, що потребують розв'язання. Невід'ємною компонентою робочої програми дисципліни є модулі/тематика з академічної доброчесності, дослідницької етики. У розробленні змісту підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери за спеціальністю *I 10 Соціальна робота та консультування*, зокрема у визначенні тематики магістерських кваліфікаційних робіт, студентських досліджень необхідно враховувати найбільш актуальні аспекти теорії і практики соціальної роботи, зокрема в умовах війни в Україні та повоєнного відновлення.

Ключові слова: соціальна робота та консультування, освітні програми, стандарти вищої освіти, методологія, студенти, професійна підготовка соціальних працівників.

ВСТУП

Освітні програми в українських вишах, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, зазнають змін і оновлень із урахуванням новацій у вищій освіті, а також змін у відповідних галузях знань. Наразі в Україні триває процес розроблення нових стандартів вищої освіти на компетентнісній основі другого покоління, відповідно оновлено склад науково-методичної ради (НМР) та науково-методичних комісій (НМК) МОН України, до яких залучено провідних фахівців у відповідних галузях знань.

Важливим складником освітньо-наукової програми підготовки здобувачів освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти є дослідницька (наукова) компонента обсягом не менше 30 відсотків. Відтак *дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень»* належить до обов'язкових компонентів освітньої програми на цьому рівні вищої освіти; її зміст має враховувати актуальні зміни не лише у науковій сфері, але також новації у відповідній галузі знань. Отже, аналіз тих аспектів, які варто враховувати у викладанні методології наукових досліджень у контексті розроблення нових стандартів вищої освіти, є доцільним.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз нормативних змін

Розпочати аналіз проблеми доцільно з аналізу нормативних змін.

В українській системі освіти триває процес *розроблення нових стандартів вищої освіти*, передумовами якого є такі зміни:

- Нова редакція Переліку галузей знань та спеціальностей (Постанова КМУ №1021 від 30.08.2024), переліку «регульованих» спеціальностей (Наказ МОН України 27.02.2025 №373).
- Зміни до статті 10 «Стандарти вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» (Закон України № 3642-IX).

Відповідно застверджено нову редакцію Методичних рекомендацій з розроблення стандартів вищої освіти (наказ МОН України № 512 від 27.03.2025), оновлено склад науково-методичної ради (НМР) та науково-методичних комісій (НМК) МОН України, тривають робочі консультації.

Наразі в Україні розробляються нові стандарти вищої освіти для підготовки фахівців соціальної сфери за оновленим переліком спеціальностей, зокрема спеціальність *I 10 Соціальна робота та консультування* та спеціальність *I 11 Дитячі та молодіжні служби* (галузь Охорона здоров'я та соціальне забезпечення) (Постанова КМУ №1021 від 30.08.2024).

Затверджено зміни статті 10 «Стандарти вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту», зокрема щодо *переліку вимог до освітньої програми, що має визначати Стандарт вищої освіти*, а також такі зміни:

«4. Стандарти вищої освіти можуть обмежувати перелік допустимих форм здобуття вищої освіти для окремих спеціальностей або освітніх програм із спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання».

«5. У Стандартах вищої освіти спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, також визначаються

назви відповідних освітніх програм та нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти за такими програмами, сформульований у термінах програмних результатів навчання, а також можуть міститися інші вимоги, передбачені директивами Європейського Союзу або міжнародними зобов'язаннями України чи відповідно до них, додаткові вимоги до правил прийому на навчання, зокрема, щодо здобутої освіти, структури освітньої програми, організації освітнього процесу та атестації здобувачів вищої освіти» та інші (Закон України № 3642-IX).

Окрім того, на кожному рівні вищої освіти існують особливості, які необхідно враховувати при розробленні освітніх програм, робочих програм та силябусів дисциплін. Відповідно сучасних нормативних вимог, не менше 30% освітньої програми на другому (магістерському) рівні вищої освіти має бути відведено на дослідницьку (наукову) компоненту (опанування методології досліджень у відповідній галузі, виконання досліджень, аналіз їх результатів, підготовку дослідницької кваліфікаційної роботи, проходження дослідницької практики, стажування у наукових установах тощо).

Відтак увага до дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» на магістерському рівні вищої освіти є виправданою; зміст дисципліни має враховувати новації у методах наукових досліджень, а також зміни у відповідній галузі. Таким чином доцільним є аналіз та узагальнення суттєвих аспектів наукових досліджень у соціальній сфері.

Дотичні наукові дослідження у соціальній сфері

Дотичними до аналізованого питання є дослідження, присвячені новаціям у методології соціальних досліджень, зокрема українських і зарубіжних досліджень із соціальної роботи (Семигіна, 2021; Laura A Voith, et al., 2020 та інші). А також дослідження, що аналізують питання підготовки фахівців, освітні програми із соціальної роботи (Семигіна, 2024 та інші).

Актуальними у контексті проблеми є публікації українських фахівців, які аналізують необхідні зміни та важливі вектори у соціальній роботі в Україні (Слозанська та ін., 2023; Семигіна, 2022; Семигіна, & Столярик, 2024 та інші). У статті «Уроки війни, (не) вивчені вітчизняною соціальною роботою» (2022) авторка з урахуванням міжнародного досвіду та українського досвіду визначає важливі напрями соціальної роботи в умовах повномасштабної російсько-української війни, зокрема: робота з військовими або військова соціальна робота; робота з тими, хто повернувся із зони бойових дій, зокрема, з тими, хто набув інвалідність; робота із сім'ями загиблих та важко поранених військових; соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб, особливо тих, які належать до соціально вразливих груп (участь в організації евакуації; перша матеріальна та психосоціальна підтримка, адаптивна соціалізація до нових умов життя); соціально-психологічна підтримка жертв насильства; соціально-психологічна робота на звільнених територіях (зокрема, робота з колективною травмою); робота з громадами, які приймають біженців, в які повертаються комбатанти, в яких мешкають члени сімей загиблих (забезпечення розвитку комплексних соціальних служб та підтримка місцевих ініціатив, зокрема спрямованих на соціальну інтеграцію) (Семигіна, 2022).

Метю статті є коротко презентувати результати дослідження питання оновлення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для майбутніх фахівців соціальної сфери у контексті розроблення нових стандартів вищої освіти та з урахуванням актуальних проблем в українській соціальній роботі, які потребують вивчення.

Методи дослідження: аналіз нормативних документів, дотичних до проблеми дослідження; аналіз публікацій українських фахівців, присвячених актуальним змінам у соціальній роботі в Україні в умовах війни, а також новаціям наукових досліджень у соціальній сфері; узагальнення здобутих результатів.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Згідно українського освітнього законодавства (Закон України 1556-VII від 01.07.2014), освітній ступінь «магістр» здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Кожна освітня програма має враховувати загальні нормативні вимоги, а також специфіку конкретного закладу освіти. Розглянемо на прикладі дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень», що викладається для студентів за освітньо-професійною програмою другого рівня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 231 «Соціальна робота» (110 «Соціальна робота та консультування» - для вступників цього навчального року) у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна».

Силабус дисципліни враховує сучасні підходи до методології наукових досліджень у соціальній сфері, актуальні вектори у соціальній роботі України в умовах війни; викладання дисципліни має на меті сформувати у студентів компетентності у галузі методології та організації наукових досліджень, які можуть бути застосовані у практичній діяльності фахівців соціальної сфери.

Робочою програмою дисципліни передбачено сформувати *фахові компетентності*:

- здатність до розуміння та використання сучасних теорій і методів соціальних та інших наук для вирішення завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи і консультування;
- здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального добробуту різних груп населення;
- здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації;
- здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг;
- здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи та інші.

Викладання дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»

для майбутніх фахівців соціальної сфери в Університеті «Україна» передбачає ознайомлення студентів із методологічними основами наукового дослідження; загальнонауковими методами емпіричних і теоретичних досліджень; організацією наукового дослідження та оформленням його результатів. Обов'язковим компонентом програми є змістовий модуль «Академічна доброчесність», що відповідає сучасним міжнародним підходам до проведення наукових досліджень.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу. Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен; контрольна робота; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань. Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» здобувається студентами за результатами підготовки і захисту магістерської кваліфікаційної роботи.

У контексті нормативних змін, зокрема розроблення нових стандартів вищої освіти для спеціальності *I 10 «Соціальна робота та консультування»* будуть більшою мірою ураховані також аспекти, які орієнтовно складатимуть *предметну область спеціальності*: концепції соціального розвитку особи / сім'ї / громади; теорії соціальної роботи та консультування; теорії соціального забезпечення та соціальної педагогіки; досягнення соціальної інклюзії, посилення соціальної згуртованості, сприяння соціальним змінам та інші.

У визначенні тематики наукових досліджень студентів враховуються актуальні проблеми теорії і практики соціальної роботи, зокрема в умовах російсько-української війни (військова соціальна робота; робота із сім'ями військових; соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб, особливо тих, які належать до соціально вразливих груп; соціально-психологічна підтримка жертв насильства; робота з громадами, які приймають біженців, в які повертаються комбатанти, в яких мешкають члени сімей загиблих та інші (Семигіна, 2022).

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Узагальнюючи результати аналізу проблеми, необхідно констатувати наступне:

Важливою компонентою освітньо-наукової програми підготовки здобувачів освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти є дослідницька (наукова) компонента (обсягом не менше 30 відсотків).

Перспективним є оновлення освітніх програм, робочих програм і силабусів дисциплін у контексті нормативних змін, зокрема розроблення нових стандартів вищої освіти, передумовами якого є:

- нова редакція Переліку галузей знань та спеціальностей (Постанова КМУ №1021 від 30.08.2024), переліку «регульованих» спеціальностей (Наказ МОН України 27.02.2025 №373);
- зміни до статті 10 «Стандарти вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» (Закон України №3642-IX) та інші.

Розробляються нові стандарти вищої освіти для підготовки фахівців соціальної сфери за оновленим переліком спеціальностей, зокрема спеціальність *I 10 Соціальна робота та консультування* та спеціальність *I 11 Дитячі та*

молодіжні служби (галузь Охорона здоров'я та соціальне забезпечення) (Постанова КМУ №1021 від 30.08.2024).

Дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» належить до обов'язкових компонентів освітньої програми на другому (магістерському) рівні вищої освіти; її організація і зміст має враховувати: нормативні вимоги; актуальні зміни у науковій сфері, методології досліджень; новації у відповідній галузі знань та актуальні проблеми практики, що потребують розв'язання. Невід'ємною компонентою робочої програми дисципліни є модулі/тематика з академічної доброчесності, дослідницької етики.

У розробленні змісту підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери за спеціальністю *I 10 Соціальна робота та консультування*, зокрема у визначенні тематики магістерських кваліфікаційних робіт, студентських досліджень необхідно враховувати найбільш актуальні аспекти теорії і практики соціальної роботи, зокрема в умовах війни в Україні та повоєнного відновлення; передбачити готовність фахівців до вирішення нагальних проблем у соціальній сфері.

Здобувачі вищої освіти, майбутні фахівці соціальної сфери в умовах воєнних викликів мають не лише набути інтегральних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою. У них має сформуватися світогляд, система цінностей.

Практичне втілення результатів відповідного аналізу полягатиме у реалізації його основних висновків у процесі викладання дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів за освітньо-професійною програмою другого рівня вищої освіти «магістр» за спеціальністю *I 10 «Соціальна робота та консультування»* на кафедрі психології, соціальної роботи та педагогіки Університету «Україна».

Необхідно вказати на *обмеження дослідження*: автор не претендує на повне висвітлення проблеми, зокрема щодо розроблення нових стандартів спеціальностей *I 10 Соціальна робота та консультування* та *I 11 Дитячі та молодіжні служби*, що триває; автор зосереджується на актуальних змінах у соціальній роботі виключно в Україні. При цьому безперечно доцільним є вивчення та урахування зарубіжного досвіду, іноземних публікацій, актуальних аспектів у соціальній роботі інших країн.

ЛІТЕРАТУРА

Закон України № 3642-IX від 23.04.2024. Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3642-20#Text>

Закон України 1556-VII від 01.07.2014. Про вищу освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Наказ МОН України 27.02.2025 № 373. Про затвердження Переліку спеціальностей на рівні вищої освіти, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0394-25#Text>

Постанова КМУ №1021 від 30.08.2024. Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text>

Семигіна, Т. (2021). Критична парадигма досліджень у сучасній соціальній роботі. *Scholarly disputes in philosophy, sociology, political science, and history amidst globalization and digitalization : conference proceedings* (pp. 96-99). Riga: Baltija Publishing.

Семигіна, Т. (2022). Уроки війни, (не) вивчені вітчизняною соціальною роботою. Матеріали III міжнародної наукової конференції (Київ, 23 вересня 2022 р.). Київ. URL: https://www.researchgate.net/publication/363769961_Uroki_vijni_ne_vivceni_vitciznanou_soci_alnou_robotou

Семигіна, Т. & Столярик, О. (2024). Соціальна робота в умовах травматизації населення внаслідок війни: практика та освіта. Проблеми та перспективи економіки та менеджменту: мат-ли Міжнар.наук.-практ. конф. (с. 59-63). Черкаси: Research Europe.

Семигіна Т. (2024). Аналіз освітніх програм із соціальної роботи в Україні: інституційний аспект. *Social Work and Education*, Vol. 11, No. 3 pp. 488-498. DOI : 10.25128/2520-6230.24.4.3

Слозанська, Г., Горішна, Н., Бибик, Д., Криницька, І. (2023). Соціальна підтримка ветеранів/ветераном російськоукраїнської війни та членів їхніх сімей у воєнний та повоєнний час. *Social Work and Education*, Vol. 10, No. 1. pp. 47-62. DOI: 10.25128/2520-6230.23.1.5

Laura A Voith, Tyrone Hamler, Meredith W Francis, Hyunjune Lee, Amy Korsch-Williams (2020). Using a Trauma-Informed, Socially Just Research Framework with Marginalized Populations: Practices and Barriers to Implementation . *Social Work Research*, Volume 44, Issue 3, September 2020, Pages 169–181. <https://doi.org/10.1093/swr/svaa013>

.

**DISCIPLINE “METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCH”
FOR FUTURE SPECIALISTS OF THE SOCIAL SPHERE
IN THE CONTEXT OF DEVELOPING NEW STANDARDS OF HIGHER
EDUCATION AND SOCIAL CHANGES**

Olena LYTOVCHENKO, Doctor of Science in Pedagogy, Senior Researcher, Head of the Department of Out-of-School Education, Institute of Problems on Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Ukraine; elenalitevchenko@ukr.net

Abstract. *The materials of the article present the results of the study of the issue of updating the discipline "Methodology and Organization of Scientific Research" for future specialists in the social sphere in the context of developing new standards of higher education and taking into account current problems in Ukrainian social work that require study.*

The research methodology included an analysis of regulatory documents related to the research problem; analysis of publications by Ukrainian specialists dedicated to current changes in social work in Ukraine during the war, as well as innovations in scientific research in the social sphere; generalization of the results obtained.

The article presents an analysis of regulatory changes in the context of the problem. In particular, it is emphasized that the Ukrainian education system is undergoing a process of developing new standards of higher education, the prerequisites of which are a new edition of the List of Fields of Knowledge and Specialties (Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1021 of 08/30/2024), the list of "regulated" specialties (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 373 of 02/27/2025); amendments to Article 10 "Higher Education Standards" of the Law of Ukraine "On Higher Education" (Law of Ukraine No. 3642-IX) and others. Currently, new higher education standards are being developed in Ukraine for the training of social sphere specialists according to the updated list of specialties, in particular specialty I 10 Social Work and Counseling and specialty I 11 Children and Youth Services (branch of Health Care and Social Security).

The discipline "Methodology and Organization of Scientific Research" is one of the mandatory components of the educational program at the second (master's) level of higher education; its organization and content must take into account: regulatory requirements; current changes in the scientific field, research methodology; innovations in the relevant field of knowledge and current practical problems that need to be solved. An integral component of the discipline's work program are modules/topics on academic integrity, research ethics.

In developing the content of training future social sphere specialists in the specialty I 10 Social Work and Counseling, in particular in determining the topics of master's theses and student research, it is necessary to take into account the most relevant aspects of the theory and practice of social work, in particular in the context of the war in Ukraine and post-war reconstruction.

Keywords: *social work and counseling, educational programs, higher education standards, scientific research methodology, training of social workers, students.*

References

Law of Ukraine No. 3642-IX of April 23, 2024. On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regarding the Development of Individual Educational Trajectories and Improvement of the Educational Process. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3642-20#Text> [in Ukrainian]

Law of Ukraine 1556-VII dated 01.07.2014. On Higher Education. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian]

Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 27.02.2025 No. 373. On approval of the List of specialties at the level of higher education, providing access to professions for which additional regulation has been introduced. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0394-25#Text> [in Ukrainian]

Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1021 dated 30.08.2024. On amendments to the list of fields of knowledge and specialties in which applicants for higher and professional pre-higher education are trained. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

Semigina, T. (2021). A critical paradigm of research in contemporary social work. *Scholarly disputes in philosophy, sociology, political science, and history amidst globalization and digitalization : conference proceedings* (pp. 96-99). Riga: Baltija Publishing. [in Ukrainian]

Semigina, T. (2022). Lessons of war (not) learned by domestic social work. *Proceedings of the 3rd International Scientific Conference* (Kyiv, September 23, 2022). Kyiv. URL: https://www.researchgate.net/publication/363769961_Uroki_vijni_ne_vivceni_vitciznanou_socialnou_robotou [in Ukrainian]

Semigina, T. & Stoliaryk, O. (2024). Social work in conditions of traumatized populations as a result of war: practice and education. *Problems and prospects of economics and management: proceedings of the International Scientific-Practical Conference* (pp. 59-63). Cherkasy: Research Europe. [in Ukrainian]

Semigina, T. (2024). Analysis of educational programs in social work in Ukraine: institutional aspect. *Social Work and Education*, Vol. 11, No. 3 pp. 488-498. DOI : 10.25128/2520-6230.24.4.3 [in Ukrainian]

Slozanska, H., Horishna, N., Bybyk, D., Krynytska, I. (2023). Social support for veterans of the Russian-Ukrainian war and their family members during wartime and post-war times. *Social Work and Education*, Vol. 10, No. 1. pp. 47-62. DOI: 10.25128/2520-6230.23.1.5 [in Ukrainian]

Laura A Voith, Tyrone Hamler, Meredith W Francis, Hyunjune Lee, Amy Korsch-Williams (2020). Using a Trauma-Informed, Socially Just Research Framework with Marginalized Populations: Practices and Barriers to Implementation . *Social Work Research*, Volume 44, Issue 3, September 2020, Pages 169–181. <https://doi.org/10.1093/swr/svaa013>

Article history:

Received: September 09, 2025

1st Revision: September 25, 2025

Accepted: September 30, 20